

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 44 1 Σεπτεμβρίου 2000

ΜΙΑ ΠΡΟΦΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Κάποιοι, κατυστερημένοι δρομείς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, διέκριναν μόλις τώρα, στὴν προσπάθεια ἀπαλείψεως τοῦ θρησκευματος ἀπὸ τίς ταυτότητες τῶν Ἑλλήνων, τὴν κορυφὴ τοῦ παγόβουνου τῆς ἀθεΐας.

Ὅμως, κάποια προφητικὴ μορφή, ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος, πρὶν ἀπὸ δεκαῆξι ὀλόκληρα χρόνια, διέκρινε τὴν καταιγίδα. Καί, μὲ ὑπόμνημά του στὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρακίνησε τοὺς Συνοδικoὺς Συνέδρους νὰ ἀσχοληθοῦν ἐπειγόντως μὲ τὸ πρόβλημα καὶ νὰ πάρουν τίς δραστικὲς ἀποφάσεις τους.

Δυστυχῶς, ἡ φωνὴ ἐκείνη τῆς εὐληκτοῦς ἀγάπης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἔπεσε στὸ κενό. Οἱ ὑπεύθυνοι Ἱεράρχες ἀσχολήθηκαν μὲ ἄλλα θέματα. Καὶ δὲν ἀφιέρωσαν χρόνο γιὰ νὰ μελετήσουν προσεκτικὰ τὸ ὑπόμνημα τοῦ πόνου καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς εὐθύνες τους.

Τώρα, ἀνέτοιμοι καὶ αἰφνιδιασμένοι, ψάχνονται γιὰ νὰ βροῦν τρόπους ἀντιμετωπίσεως τῆς ἐποχιακῆς κρίσεως. Ὡστόσο, δὲν δείχνουν, ἀκόμα καὶ τώρα, ἐνημερωμένοι γιὰ τὸ μέγεθος καὶ τίς πιθανές ἐξελίξεις τῆς ἀθεϊστικῆς καταιγίδας.

Στὴ συνέχεια ἀναδημοσιεύουμε ὀλόκληρο τὸ ἱστορικὸ ὑπόμνημα τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου, ποὺ τὸ ὑπέβαλε στὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας πρὶν ἀπὸ δεκαῆξι χρόνια, στὶς 26 Σεπτεμβρίου 1984.

Ἐν Τήνῳ τῇ 26ῃ Σεπτεμβρίου 1984

Πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ὁδὸς Ἰασίου 1

Ἀθήνας

Μακαριώτατε,

Ἵσως θὰ ἔχετε ἀντιληφθῇ, ὅτι οὔτε ἐπιδιώκω, οὔτε δύναμαι πλέον νὰ ἔχω οἰανδὴποτε ὑπηρεσιακὴν ἀρμοδιότητα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Εἰσέρχομαι ἐντὸς διμήνου εἰς τὸ 80όν ἔτος τῆς ἡλικίας μου. Ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅμως τῆς εὐθύνης, τὴν ὁποίαν μοῦ δίδει ἀφ' ἐνός μὲν ἢ ἐκ τοῦ πολιοῦ γήρατος πείρα, ἀφ' ἑτέρου δέ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Κύριος μοῦ ἐνεπιστεύθη εἰς δύσκολον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἐποχὴν τὴν διακονίαν τοῦ Προκαθημένου Της, αἰσθάνομαι ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην, νὰ ἀπευθυνθῶ πρὸς τὸ ὑπεύθυνον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος Σῶμα, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Γενικῆς του Συνελεύσεως καὶ νὰ ἱκετεύσω καὶ αὐτὸ ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ ἕκαστον ἐκ τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ μελῶν, ὅπως, αἰρόμενον εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του καὶ παραμερίζον πᾶν ἄλλο, ἔστω καὶ λίαν σοβαρὸν θέμα, πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, ἀσχοληθῇ ἰδιαίτερος καὶ λάβῃ τὰς δεούσας ἀποφάσεις ἐπὶ τοῦ κατ' ἐξοχὴν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὑπάρχοντος σήμερον προβλήματος. Δέν πρόκειται οὔτε περὶ τῶν σχέσεων Αὐτῆς μετὰ τῆς Πολιτείας, καίτοι καὶ ἄπτεται καὶ αὐτῶν, οὔτε περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ Της, οὔτε περὶ οἰουδήποτε ἄλλου ἐκ τῶν ἐν Αὐτῇ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων. Πρόκειται περὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς

Ἀθεΐας, ἡ ὁποία τελευταίως ἔχει ἐγείρει θρασεῖαν τὴν κεφαλὴν καὶ διασαλεύει ἐπικινδύνως τὰ θεμέλια τῆς πίστεώς μας, ἵνα ἐπιβάλλῃ καὶ μονίμως ἐγκαταστήσῃ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ εἰς τὴν ταλαίπωρον Πατρίδα μας. Διότι, ἄς ὀνομάσωμεν τὰ πράγματα ὡς τὰ καλεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἰς τὰς Ἀγίας Γραφάς καὶ εἰς τὰ κείμενα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας: ἡ Ἀθεΐα καὶ μάλιστα ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἔργον τοῦ Ἀντιχρίστου, ἀφοῦ «ὁ ἀρνούμενος ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός, οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος» (Α' Ἰω. β' 22). Καὶ ὁ Ἀντίχριστος ἀπὸ δεκαετιῶν διεξάγει συνεχῶς ἔντονον καὶ συστηματικόν πόλεμον κατὰ τῆς πίστεως εἰς τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀντιχρίστου βεβαίως ὑποβόσκει εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας. Ἀλλὰ δεδηλωμένως καὶ ἄνευ προσχημάτων ἔχει ἐγκατασταθῇ ἤδη εἰς ὅλας τὰς Ὁρθοδόξους Χώρας, καθὼς καὶ εἰς τμήμα τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, τὴν Β. Ἠπειρον. Ἀνεξαρτήτως δέ τῶν καθαρῶς ἑξωτερικῶν ἀπατηλῶν διαβεβαιώσεων, ὅπου αὐταὶ ὑπάρχουν, ὁ Ἀντίχριστος ἀντιστρατεύεται ὄχι μόνον εἰς τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀλλὰ εἰς πᾶσαν εἰς Θεόν πίστιν καὶ καταδιώκει ἀπηνῶς τὴν λατρείαν εἰς «πάντα θεόν ἢ σέβασμα». Εἰς τὰς Χώρας αὐτάς ὄχι μόνον μέ τὴν ἀπατηλὴν καὶ ἀδίστακτον προπαγάνδαν, ἀλλὰ καὶ μέ τὴν βίαν τῶν ὅπλων, μέ τὴν Ἀστυνομίαν, μέ τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, μέ τὰς ψυχιατρικὰς καὶ ἄλλας φυλακὰς, μέ τὴν τρομοκρατίαν γενικῶς, μέ τὴν κατεδάφισιν τῶν Ναῶν, μέ

τήν καταδίωξιν καί τάς καταδίκας τῶν θρησκευόντων, μέ τήν καθυπόταξιν τοῦ ἀπομένοντος Κλήρου εἰς τά κελεύσματα τῆς ἀθέου κρατικῆς ἐξουσίας, μέ τήν ἐξόντως τῶν Ἱερέων, τέλος μέ τήν προσωπολατρείαν τοῦ ἐκάστοτε ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους, ὁ Ἀντίχριστος ἔχει καθίσει «εἰς τόν ναόν τοῦ Θεοῦ».

Παρ' ἡμῖν τώρα συντελεῖται ὅχι πλέον μόνον ὑπούλως καί δολίως, ἀλλά καί ἀναιδῶς καί ἡμιεπισήμως μία διαδικασία, κατά τήν ὁποίαν «ὁ ἀντικείμενος καί ὑπεραιρούμενος ἐπὶ πᾶν λεγόμενον Θεόν ἢ σέβασμα», χρησιμοποιοῦν καί τά σχολεῖα μας καί τά μέσα κρατικῆς ἐνημερώσεώς μας καί ὅσα ἄλλα μέσα ἐκ τοῦ ὑστερήματος του συντηρεῖ ὁ εὐσεβῆς ἑλληνικός Λαός, προσπαθεῖ «εἰς τόν ναόν τοῦ Θεοῦ καθίσει, ἀποδεικνύοντα ἑαυτόν ὅτι ἐστὶ Θεός» (Β' Θεσσ. β' 4).

Ἀδελφοί,

Ζῆτε πλησίον τοῦ Λαοῦ καί παρακαλουθεῖτε τό δρᾶμα του ἐκ τοῦ συνεγγυς, γνωρίζοντες ἐπακριβῶς τά διαδραματιζόμενα ἐν τῷ ἑλληνικῷ χώρῳ. Ἐπομένως δέν ἔχετε ἀνάγκην ὑπομνήσεως τῶν γνωστών. Γνωρίζετε δέ ὅτι ταῦτα συμβαίνουν παρά τάς διαβεβαιώσεις καί τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καί τοῦ ἀρμοδίου ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι σέβονται καί ἀγαποῦν τήν Ἐκκλησίαν καί τήν Ὀρθόδοξον πίστιν μας. Οὗτοι εἴτε προσποιῶνται, ὅτι πιστεύουν εἰς τά περί ὧν διαβεβαιοῦνται, εἴτε τά πιστεύουν μὲν, ἀλλά δέν εἶναι εἰς θέσιν νά παρακολουθήσουν, ἂν τά ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα ἐφαρμόζονται ὑπό τῶν ὑπ' αὐτοῦς ὀργάνων. Πάντως ὅ,τι ἐκ τῶν δύο καί ἂν συμβαίη,

πρέπει νά ληφθοῦν τά ἀναγκαῖα διὰ τήν δημιουργουμένην διὰ τήν περίστασιν μέτρα.

Τό τί δέον νά γίνη εἶναι γνωστόν εἰς ὑμᾶς ἐκ τῶν ὧν ἔπραξεν ἡ Ἐκκλησία καί εἰς τάς παλαιότερας καί εἰς προσφάτους ἐποχάς, ἀμυνομένη ὑπέρ τῆς πίστεως. Ἀλλά τότε ἐπρόκειτο μόνον διὰ περιπτώσεις εἴτε κακοδοξίων διὰ παραχαράξεως τῆς ὀρθῆς πίστεως, εἴτε περί μειώσεως ἀπλῶς τοῦ κύρους τῆς Ἐκκλησίας. Καί ὅμως τά ἀρμόδια ὄργανά Της ἐκινήθησαν ἐκάστοτε δραστηρίως πρὸς διαφώτισιν τοῦ ποιμνίου, ἵνα τοῦτο εἶναι εἰς θέσιν νά ἀποκρούσῃ «τάς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου» (Ἐφ. στ' 11). Ἐνῷ σήμερον, ὅτε διακυβεύεται ἐξ ὀλοκλήρου αὕτη αὕτη ἡ πίστις μας εἰς τόν Σωτῆρα καί ἀπειλεῖται ἵνα καί εἰς τήν Χώραν μας διὰ πυρός καί σιδήρου ἐπιβληθῇ ὁ Ἀντίχριστος, ἐπιτρέπεται νά παραμένωμεν ἀπαθεῖς θεαταί; Ἴσως λεχθῇ, ὅτι ἔχουν ἤδη ληφθῇ μέτρα καί ὅτι ἔχουν γίνει τά ἀνάλογα διαβήματα εἰς τούς ἀρμοδίους, εἶναι ὅμως δυνατόν νά ἐπαναπαυθῶμεν μόνον εἰς αὐτά; Ἐπιτρέπει ἡ ἀρχιερατική μας συνείδησις νά εἴπωμεν εἰς τόν Σωτῆρα, ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἔχομεν πράξει ἐξ ὀλοκλήρου ὅ,τι ἐπιβάλλει τό καθήκον μας, ἐνῷ βλέπομεν «τόν λύκον ἐρχόμενον»; (Ἰωάν. ι' 12).

Ἀδελφοί,

Ἄς διαφωτίσωμεν τόν Λαόν μας διὰ τά συμβαίνοντα. Ἄς τοῦ καταστήσωμεν σαφές, ὅτι ὁ Ἀντίχριστος ἔρχεται, «ἵνα κλέψῃ καί θύσῃ καί ἀπολέσῃ» (Ἰωάν. ι' 10). Διότι «πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ τόν Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα... ἐστὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, ὃ ἀκούεται ὅτι ἔρχε-

Υπόμνημα στό λαό τοῦ Θεοῦ

Γ'

Φάλτσα βήματα

Η κρίση, πού περνάει τοῦτες τίς ὥρες ἡ ἑλληνική Ἐκκλησία, δέν εἶναι πέρα γιά πέρα ἐξωγενής. Οἱ πιέσεις, πού ἀσκεῖ τό ἀθεϊστικό λόμπυ, εἶναι μεθοδικές καί ἐνορχηστρωμένες. Στά μέτρα τῆς διεθνούς ἀντιεκκλησιαστικῆς προπαγάνδας καί μέ τό πλεονέκτημα τῆς δυναστικῆς κυριαρχίας στά Μ.Μ.Ε. Ὡστόσο, ἀπό τήν πλευρά τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης δέν ἀντιπαράτα-

σεται ἡ σοβαρότητα, ὁ ἀστείρευτος θεολογικός πλοῦτος καί ἡ μεθοδικότητα. Στίς ἀγωνιστικές ἐπάξεις προβάλλει σταθερά καί προκλητικά μιά ἀλαζονική ἡγεσία, πού δέ βιώνει τή δυναμική παρουσία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἀλλά συντονίζεται στή διαλεκτική καί στό ρυθμό τοῦ κοσμικοῦ λαϊκισμοῦ. Αὐτή ἡ ἐκφυλιστική ποιότητα τοῦ Ἱεραρχικοῦ ἀγώνα ἀποτελεῖ πειστήριο τῆς υποβαθμισμένης πνευματικῆς συγκρότησης τοῦ Συνοδικοῦ Σώματος.

Ἡ ἐκτίμηση, πού κάνουμε, δέν εἶναι αὐθαίρετη. Δέν ἀποτελεῖ ἐπιπόλαιη καί ἄδικη κρίση γιά τόν ἀνένδοτο(!) ἀγώνα

ται» (Ἰωάν. δ' 3). Ἦδη εὐρίσκεται οὗτος πρό τῶν πυλῶν. Ἄς μή καθυστερῶμεν. Ἄς μή ἀναμένωμεν πρῶτον νά στερεωθῇ «ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ» (Ἀποκάλυψ. β' 13) καί εἰς τήν Πατρίδα μας, διότι τότε θά εἶναι πολύ ἄργά.

Ἀδελφοί,

Οἱ καιροί μας εἶναι ἀποκαλυπτικοί. Δέν ἐπιτρέπουν οὔτε προσωπικάς ἐπιδιώξεις, οὔτε καί εὐγενεῖς κἄν φιλοδοξίας. Ἀπαιτοῦν ὅπως, ἐπικαλούμενοι μέν ἀδιαλείπτως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί πάντων τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας μας τάς πρεσβείας, ἀφιερῶντες δέ ἐξ ὁλοκλήρου «ἐαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ», ἐπι-

δοθῶμεν ἅπαντες εἰς τόν ἱερόν αὐτόν Ἀγώνα. Τότε τό Ἀρνίον θά νικήσῃ. Τά πρῶτα θριαμβευτικά μηνύματα τῆς νίκης ἔρχονται ἤδη πανταχόθεν ὅπου ὁ Σατανᾶς εἶχε μεταλλάξει «τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει» (Ρωμ. α' 25). Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός καί πάλιν νικᾷ.

Ἀδελφοί μου,

Παρακαλῶν ὑμᾶς, ἵνα ἀνέξῃσθε «μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης» ενός πολιτοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ σας καί ἐπικαλούμενος τάς προσευχάς πάντων καί ενός ἐκάστου ἐξ ὑμῶν, διατελῶ εὐσεβᾶστως

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

+ Ὁ πρῶην Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος

του Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. Μιά πρόχειρη καί ἀβασάνιστη διατύπωση γνώμης θά ἀδικοῦσε τή γραφίδα μας καί θά παραπληροφοροῦσε τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν δίνουμε στή δημοσιότητα αὐτή τήν εἰκόνα, πού ἐπιμελῶς ἐπικαλύπτεται ἀπό τά δημοσιογραφικά ἐπιτελεῖα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης, τό κάνουμε, γιατί μᾶς πιέζει τό χρέος τῆς εὐθύνης. Ἡ ἐπιταγή γιά ἄμεση καί διάφανη ἐπικοινωνία μέ τό λαό τοῦ Θεοῦ καί ἀποκάλυψη τῶν ἀνίερων σκοπιμότητων, πού κρύβονται πίσω ἀπό τά παραπετάσματα τῶν σκηνοθετημένων ἐντυπωσιασμῶν.

Θά ἀραδιάσω, μέ διακριτικότητα, ἀλλά καί μέ πιστότητα, τά «δεδομένα», πού στοιχειοθετοῦν αὐτή τήν ἐκτίμηση τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν ἐμφανίσεων στόν ἀγωνιστικό στίβο.

1. Ἡ δίψα τοῦ προκαθημένου Χριστοδούλου γιά προβολή δέν ἀποτελεῖ στιγμήαία ἐπιπόλαιη παράκαμψη ἀπό τή σεμνή, ἐκκλησιαστική δεοντολογία, οὔτε φαινόμενο ἀμφισβητούμενο, πού ὑποχρεώνει σέ πλατύτερη καί βαθύτερη διερεύνηση. Εἶναι καθολικά διαπιστωμένη καί ἀναγνωρισμένη. Ἡ πυκνή, καθημερινή ἐμφάνισή του στά τηλεοπτικά παράθυρα, μέ τό ὑπεροπτικό, ἡγεμονικό προσωπεῖο, μέ τό δάχτυλο τοῦ τιμητῆ ἀπειλητικά ὑψωμένο καί μέ τήν εὐτέλεια τῶν προτάσεων, ἔχουν ἐμφυτεύσει στίς συνειδήσεις τῶν τηλεθεατῶν τήν πεποίθηση, ὅτι διακατέχεται ἀπό τό σύνδρομο τοῦ ἄκρατου ἡγεμονισμοῦ. Οἱ κριτικές, πού ἔχουν καταχωρηθεῖ στόν ἡμερήσιο Τύπο καί πού βρίσκονται σέ ἀπόλυτη ἑναρμόνιση μεταξύ τους, ἐπισημαίνουν καί διαζωγραφοῦν τά φαινόμενα καί τό ψυχικό ὑπόβαθρο. Πρόσφατα, μέλος τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ἐπιτελείου, συνεργάτης τῆς προσωπικῆς ἐπιλογῆς

τοῦ κ. Χριστοδούλου, δέν ἄντεξε τήν πρόκληση. Διατύπωσε δημόσια τήν ἀντίθεσή του καί κάλεσε τόν Ἀρχιεπίσκοπο νά προσέχει τά λόγια του καί νά ἐλέγχει τίς ἐκρήξεις τοῦ θυμικοῦ του. Ἐγραψε, ἀνάμεσα σέ ἄλλα: «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος... θά χρειασθεῖ νά συνειδητοποιήσει, ὅτι ὁ ἐχθρός του δέν βρίσκεται ἀπέναντί του, ἀλλά μέσα του. Ἐχθρός του δέν εἶναι οἱ ἀντίπαλοι Ἱεράρχες, οἱ ὁποῖοι τόν ἀντιπολιτεύονται (τέτοιον πάντα θά ὑπάρχουν), οὔτε κάποιοι «γραικύλοι» (δυστυχῶς ἢ εὐτυχῶς ὑπάρχουν καί αὐτοί), ἀλλά ἡ ἀδυναμία του νά ἐλέγχει τούς τρόπους ὑπεράσπισης τῶν ἀρχῶν καί τῶν πεποιδήσεων του». Καί, λίγο παρακάτω, προσθέτει: «Ὁ Μακαριώτατος χρειάζεται νά προσέχει πάρα πολύ, νά μετᾷ πάρα πολύ καί τά λόγια του ἀλλά καί τά βήματά του, ὥστε νά μήν ὑποβαθμίζει ὁ ἴδιος ὅσα θέλει νά στηρίξει. Καί αὐτό κάνει, ὅταν ρίχνει ὅσα καί ὅποια ὑποστηρίζει στό Κολοσσαῖο τῶν ρητορικῶν ὑπερβολῶν» («Νέα» 19 Ἰουλίου 2000).

2. Ἐρχομαι στά περιστατικά τῆς τελευταίας κρίσης, πού σάλπισαν πολεμική ἀναμέτρηση καί ἐκλείσαν τούς ἐκπροσώπους τῆς Πολιτείας καί τῆς Ἐκκλησίας στά χαρακώματα.

Ὑπάρχουν στοιχεῖα, ἀδιάσειστα στοιχεῖα, πού ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ κ. Χριστόδουλος δέν ἐνδιαφέρθηκε νά ἀντιμετωπίσει ἔγκαιρα, σοβαρά καί ἀποφασιστικά τό νέο κύμα τοῦ πνευματικοῦ ἀποχρωματισμοῦ, ὅταν ξέσπασε, ὀρμητικό καί καταλυτικό, μέ τήν πρόταση καί τή συνακόλουθη ἀπόφαση διαγραφῆς τοῦ θρησκευματος ἀπό τίς ἀστυνομικές ταυτότητες. Ἀπλά, ἐκμεταλλεύτηκε τήν εὐκαιρία, γιά νά μεθοδεύσει μία λαϊκή ἐξέγερση, ἀποκλειστικά καί μόνο γιά νά

προβληθεί ως ήγέτης και ως έρμηνευτής της λαϊκής αγανάκτησης.

Αν στόχος του ήταν ο έμποδισμός της διαγραφής του θρησκευματος από τις ταυτότητες, θά έκανε άμεσες και νηφάλιες κινήσεις. Καί θά μεθόδευε Συνοδικές και όχι προσωπικές, παραστάσεις στους παράγοντες της κρατικής εξουσίας. Πρίν ακόμα ή πρωθυπουργική απόφαση πάρει τήν όριστική της μορφή. Καί πρίν ανακοινωθεί επίσημα από τό βήμα της Βουλής των Έλλήνων. Θά καλούσε τή Διαρκή Ίερά Σύνοδο. Θά συγκροτούσε ειδική Έπιτροπή. Καί θά έπεδίωκε νά έχει ή Έπιτροπή αυτή πολλαπλές και μυστικές συναντήσεις μέ τους πρωταγωνιστές της κρατικής πρωτοβουλίας. Θά τους ενημέρωνε γιά τήν ευαισθησία του πληρώματος της Εκκλησίας. Καί θά προσπαδούσε νά τους πείσει νά αλλάξουν τους σχεδιασμούς του.

Όμως, ο κ. Χριστόδουλος, επί ένα ολόκληρο μήνα, δέν έκανε μήτε Συνοδικές διασκέψεις, μήτε επίσημες, σοβαρές παραστάσεις. Όλιγώρησε; Παραπλανήθηκε; Ούτε τό πρώτο φαίνεται πιθανό, ούτε τό δεύτερο. Η σιωπή του ήταν σκόπιμη. Μέρος των σχεδίων του.

Σημειώνω μιά χαρακτηριστική λεπτομέρεια. Ο Μητροπολίτης Πειραιώς Καλλίνικος, συνοδικός σύνεδρος κατά τήν επίμαχη περίοδο και έπιτελάρχης του κ. Χριστοδούλου, δημοσίευσε στό περιοδικό του, στην «Πειραική Έκκλησία» του Απριλίου του 2000, κύριο άρθρο, μέ τίτλο «Η αναγραφή του θρησκευματος στις ταυτότητες». Καί υπογραμμίζει, ανάμεσα σέ άλλα, ότι «Οί νέες ταυτότητες πρέπει άπαραιτήτως νά αναγράφουν τό θρήσκευμα, πού είναι τό βασικότατο στοιχείο της ταυτότητας κάθε ατόμου. Η αναγραφή αυτή δέν προσβάλλει άπολύτως κανέναν. Δέν παραβιάζει τή

δημοκρατική συνείδηση. Άλλωστε ή μή αναγραφή δέν έξυπηρετεί άπολύτως κανέναν βασικό ούσιαστικό σκοπό. Έξυπηρετεί ίσως, μόνον τήν άτολμία μερικων θρησκευτικών άποχρωματισμένων, πού δέν έχουν τό θάρρος νά δηλώσουν εύθαρσώς ποιοι είναι και τί πιστεύουν» (Πειραική Έκκλησία, Απρίλιος 2000).

Είναι άδιανόητο νά είχε πληροφορίες ο κ. Καλλίνικος γιά τήν έπικείμενη επέμβαση της Κυβέρνησης και τό σχεδιασμό των νέων ταυτοτήτων, πού θά έβγαιναν άκρωτηριασμένες, μέ τήν ένδειξη του θρησκευματος έξοστρακισμένη και νά μήν είχε ο κ. Χριστόδουλος. Καί είναι άπό τά πλέον άπίθανα, νά γνώριζε τή διαπλοκή ο κ. Καλλίνικος και νά μήν είχε ενημερώσει τόν ύποτακτικό του Αρχιεπίσκοπο.

Ο κ. Χριστόδουλος σιώπησε, γιατί ήθελε νά προκαλέσει ένταση και κρίση. Νά διεγείρει τή λαϊκή αγανάκτηση. Καί νά παρουσιαστεί σέ δημόσιο συλλαλητήριο ως εθνάρχης και ως ο μοναδικός υπερασπιστής των έθνικων μας παραδόσεων.

Στό διάστημα, πού μεσολάβησε άπό τήν άρθρογραφία του κ. Καλλινίκου ίσαμε τήν επίσημη ανακοίνωση του Πρωθυπουργού στή Βουλή, μήτε τή Διαρκή Ίερά Σύνοδο συνεκάλεσε, γιά νά μελετήσει τό πρόβλημα και νά μεθοδεύσει υπεύθυνες κινήσεις, μήτε τήν ειδική Έπιτροπή, πού διόρισε ο ίδιος, παρακίνησε νά άσχοληθεί μέ τό θέμα, μήτε ο ίδιος έπεδίωξε νά συναντήσει τόν Πρωθυπουργό και τους αρμόδιους Υπουργούς, γιά νά εκθέσει τίς άνησυχίες της εκκλησιαστικής διοίκησης και νά ζητήσει προσεκτική και υπεύθυνη αντιμετώπιση της λαϊκής ευαισθησίας.

Και ενώ δέν έκανε καμμία κίνηση θετική, καμμία ένέργεια, πού θά προλάβαινε

τήν έκρηξη της κρίσης και την συνειδησιακή αναστάτωση του λαού, άρχισε νά ρίχνει λεκτικές φωτοβολίδες και από τόν 'ιερό 'Αμβωνα και από τίς τηλεοπτικές экранές και νά στιγματίζει τούς ενόχους του σχεδιαζόμενου εγκλήματος.

Στίς 11 Μαΐου ή έφημερίδα «'Αθηναϊκή» καταχώρησε μιά σκληρή δήλωση του 'Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου: «'Ο 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών Χριστόδουλος σέ επίσκεψή του στό 39^ο 'Λύκειο 'Αθηνών άφιέρωσε τό μεγαλύτερο μέρος τής όμιλίας του στους "όδοστρωτήρες" πού επιχειρούν νά έξαλείψουν τήν παράδοση και τήν όρθόδοξη πίστη. "Κρατήστε τόν 'Ελληνισμό και τήν 'Ορθοδοξία. Είναι τά θεμέλιά μας πάνω στά όποία θά στηριχτούμε προκειμένου οί "όδοστρωτήρες" νά μή μās κάνουν αλοιφή και σουπα. Γι' αυτό έμείς πρέπει νά διατηρήσουμε τό σχήμα μας"».

Τή Δευτέρα, 15 Μαΐου, ή έφημερίδα «'Εθνος», έδινε ένα συνοπτικό πίνακα των ξεσπασμάτων, πού σημείωσε ή άρχιεπισκοπική καρδιά και ή άρχιεπισκοπική γλώσσα κατά τό Σαββατοκύριακο, πού προηγήθηκε.

«'Ο λαός μας στή συντριπτική του πλειοψηφία προσυπογράφει τά λεγόμενά μου. 'Ας γίνει δημοψήφισμα γιά νά δούμε τί θέλει ό λαός. Δέν θά γίνουμε νεκροθάφτες του έθνους μας». «Είναι ντροπή γιά τό έθνος νά έχουμε διανοούμενους πού τά έχουν ξεπουλήσει όλα». «Δέν θά ξεπουλήσουμε τά πάντα γιά νά μās αναγνωρίσουν οί σύγχρονοι προοδευτικάριοι».

Οί λεκτικές επιθέσεις του, σκληρές και άπανωτές. Οί σοβαρές, μελετημένες και συνετές ήγετικές κινήσεις του γιά πρόληψη τής τελικής έκρηξης, άνύπαρκτες. 'Ο 'Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, ένα ολοκληρο μήνα, περπατούσε και πλήγωνε. Σκόρπιζε ύβρεις και απειλές. 'Αλλά δέν

μεθόδευε τήν άποτελεσματική αντίδραση. Δέν καλούσε τούς συνεργάτες του σέ διάσκεψη, γιά νά ζητήσει τή συμβουλή τους και γιά νά χαράξουν, όλοι μαζί, σχέδιο δράσης.

'Η σπασμωδική του αντίδραση προκαλούσε τό κέντρο τής κυβερνητικής έξουσίας. Οί έφημερίδες, οί κυβερνητικές και οί αντιπολιτευόμενες δημοσιοποιούσαν τήν πληροφορία, ότι ό Πρωθυπουργός θά αναγγείλει έπίσημα, από τό βήμα τής Βουλής, τήν άπόφαση, νά διαγραφεί τό θρήσκευμα από τίς ταυτότητες των 'Ελλήνων πολιτών. Και εκείνος, φρακαρισμένος στους μύχιους πόθους του, δέν άναζητούσε τήν επικοινωνία και τή συνεννόηση. 'Αντίθετα, ταξίδευε άμέριμνος και αποπλάμβανε τίς τιμές και τίς επιβραβεύσεις άνύπαρκτων κόπων του.

3. 'Εντελώς καθυστερημένα, μετά τήν κατηγορηματική δήλωση του Πρωθυπουργού στή Βουλή των 'Ελλήνων, ότι δέν θά αναγράφεται τό θρήσκευμα στίς νέες ταυτότητες, ό κ. Χριστόδουλος κάλεσε τή Διαρκή 'Ιερά Σύνοδο σέ διάσκεψη και, στή συνέχεια, ολοκληρη τήν 'Ιεραρχία τής Εκκλησίας τής 'Ελλάδος.

Τό μεγάλο του λάθος, στή φάση αυτή, ή ή σκόπιμη έκ μέρους του ένεργοποίηση τής διαπλοκής, είναι ότι άνέθεσε σέ ένα έπίσκοπο διάτρητο, στόν Μητροπολίτη 'Αλεξανδρουπόλεως κ. 'Ανθιμο, τήν ευθύνη τής είσήγησης στό Σώμα τής 'Ιεραρχίας. 'Ο κ. 'Ανθιμος βαρύνεται γιά πολλά. 'Αλλά σηκώνει και τήν ένοχή μιās ασύγγνωστης προδοσίας. Πρίν 13 χρόνια, κατά τό έτος 1987, μαζί μέ τόν τότε Μητροπολίτη Δημητριάδος Χριστόδουλο, όργάνωσαν συλλαλητήριο στήν Πλατεία Συντάγματος. 'Αφορμή γιά τό συλλαλητήριο ή πρόθεση τής Κυβέρνη-

σης νά δημεύσει τήν ἐκκλησιαστική περιουσία. Ἡ θέση τοῦ κ. Ἀνθίμου, κατά τή στιγμή ἐκείνη, ἦταν ἀπόλυτη καί ἀδιαπραγμάτευτη. Ἡ Κυβέρνηση ἔπρεπε νά κάνει πίσω. Νά ἀκυρώσει τόν Νόμο 1700 καί ὅλες τίς σχετικές πράξεις της. Καί νά ἐπιζητήσει διάλογο μέ τήν Ἐκκλησία ἀπό μηδενική βάση. Τήν ἀποψή του αὐτή τή διατύπωσε ἐπίσημα καί σέ πολλά ἐπίπεδα. Καί τήν ὑποστήριξε ἐπίμονα καί σέ τηλεοπτικό διάλογο, πού εἶχε μέ τόν τότε Ὑπουργό Παιδείας Ἀντώνη Τρίτση. Ὅμως, ἐνῶ διακήρυττε σέ ὅλους τοὺς χώρους καί μέ ὅλους τοὺς τόνους τήν ἀρχή τῆς μηδενικῆς βάσης στό διάλογο, ξαφνικά, ἄλλαξε γραμμή πλεύσης καί ἔσπευσε αὐτός ὁ ἴδιος νά υπογράψει, «φαρδεια-πλατειά», τήν παραχώρηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας στό κράτος. Ἀπό τό παρασκήνιο ἐκπορεύτηκε ἡ πληροφορία, ὅτι ὁ κ. Ἀνθιμος διαπραγματεύτηκε τήν ὑπογραφή του μέ τόν τότε Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφεῖμ. Τό ἀντάλλαγμα, πού ζήτησε καί πῆρε, ἦταν ἡ προαγωγή στό ἐπισκοπικό ἀξίωμα τοῦ φίλου του ἀρχιμανδρίτη Ἱερόθεου Γαργαλλου, ἐνὸς ρασοφόρου, γιά τόν ὁποῖο ἔχουν κυκλοφορήσει στοὺς διαδρόμους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί στό πανελλήνιο δέσμες δυσμενῶν σχολίων. Καί, ἀτυχῶς, ὁ ψίθυρος ἐπαληθεύτηκε. Μετά τήν ὑπογραφή τῆς σύμβαςης μέ τό Κράτος καί τήν παράνομη παραχώρηση ἐκ μέρους τῆς Συνόδου τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, ὁ κ. Ἱερόθεος ἀνυψώθηκε στήν περιωπή τοῦ Μητροπολίτη Λήμνου, ἐμπλουτισμένος καί μέ τό χαριστικό προνόμιο, νά ἀσκεῖ ἀνενόχλητος τά ἀρχιερατικά του καθήκοντα στά πλουτοφόρα νεκροταφεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ ἐπανεμφάνιση στό προσκήνιο, ὕστερα ἀπό δεκατρία ὁλόκληρα χρόνια, τοῦ κ. Ἀνθίμου καί ἡ ἀνάθεση σ' αὐτόν τῆς εὐθύνης τῆς εἰσήγησης στό Σῶμα

τῆς Ἱεραρχίας δέν ἦταν πράξη σύνεσης. Οἱ κρατικοὶ μοχλοί, πού τή στιγμή αὐτή συγκροτοῦν τό ἀντιεκκλησιαστικό ἐπιτελεῖο, γνωρίζουν τό ἥθος καί τίς συμπεριφορές τοῦ κ. Ἀνθίμου. Καί θά περιμένουν, γιά μιὰ ἀκόμα φορά, νά τόν δοῦν νά ὑπαναχωρεῖ καί νά εἰσπράττει τό ἀντάλλαγμα τῆς μεταστροφῆς του.

Καί πρέπει, ἐκφράζοντας τήν ἐκπληξή μας, νά φέρουμε στή δημοσιότητα τόν καινούργιο ψίθυρο, πού συνοδεύει τίς ἔντονες δραστηριότητες τοῦ κ. Ἀνθίμου καί τή φαινομενικά ὁλόθερμη συμπαράσταση, πού προσφέρει στόν Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο. Ἀκούγεται, λοιπόν, καί παρακαλοῦμε νά τό σημειώσετε στό τεφτέρι σας, ὅτι ὁ κ. Ἀνθιμος ἔχει βάλει πλῶρη γιά τή Μητρόπολη τῆς Θεσσαλονίκης. Φιλοδοξεῖ νά γίνει «παναγιώτατος». Ἄν αὔριο ἡ πληροφορία αὐτή ἐπαληθευθεῖ, θά ἀποκαλυφθεῖ αὐτόματα καί τό παρασκήνιο καί οἱ φιλοδοξίες, πού κίνησαν καί τή σημερινή δραστηριοποίηση του στό πλευρό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

4. Δέν ἦταν μόνο ἡ παρουσία τοῦ κ. Ἀνθίμου στό βῆμα τοῦ εἰσηγητῆ, πού εὐτέλισε τή Διάσκεψη τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Ἀρνητική ἐπίδραση εἶχε καί τό περιεχόμενο τῆς εἰσήγησής του. Ὁ κ. Ἀνθιμος ἔχει ἓνα εἰδικό «χάρισμα»(!). Ὅταν εἰσηγεῖται λύσεις στά ποικίλα ἐκκλησιαστικά προβλήματα, ἀνασύρει ἀπόψεις ἀπό δύο σάκκους. Ἀπό τό σάκκο τοῦ ἀπίθανου καί ἀπό τό σάκκο τοῦ γελοίου.

Τό φαινόμενο εἶναι σταθερό καί λειτούργησε καί κατά τή Συνέλευση τῆς Ἱεραρχίας, πού πραγματοποιήθηκε τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1999. Τότε εἶχε εἰσηγηθεῖ, μέ τή βαρύτητα αὐθεντικοῦ ἐρευνητῆ τῶν περιπλόκων θεμάτων, νά μή γίνει δεκτὴ ἡ διάταξη τοῦ Νόμου 1700 τοῦ Τρί-

τηση, πού όρίζει, ότι οί ύπόδικοι κληρικοί προσέρχονται στά έκκλησιαστικά Δικαστήρια μέ τή συμπαράσταση λαϊκού συνηγόρου. Καί είχε ύποστηρίξει τήν άποψη, ότι καί σέ περίπτωση, πού τό Συμβούλιο τής Έπικρατείας άκυρώσει τήν έκκλησιαστική δίκη, έξ αίτίας τοϋ έμποδισμού τής παρουσίας τοϋ λαϊκού δικηγόρου, ή Σύνοδος νά επαναλάβει τή δίκη, χωρίς πάλι νά επιτρέψει στό λαϊκό συνήγορο νά παραστεί. Καί άν καί πάλι άκυρωθεί ή δίκη, νά συνεχίσει γιά τρίτη καί γιά τέταρτη φορά, ίσαμε νά κουραστεί τό Άκυρωτικό Δικαστήριο καί νά παύσει άκυρώνοντας τίς άποφάσεις τοϋ έκκλησιαστικού Δικαστηρίου.

Αυτή ήταν ή πρόταση τοϋ κ. Άνθίμου, πού άκούστηκε, βαρύγδουπη, τόν περασμένο Όκτώβριο. Καί αυτές οί άπόψεις του είναι γνωστές στά διευθυντήρια τής άθείας, πού σχεδίασαν καί μεθόδευσαν τήν έαρινή επίθεση τοϋ 2000. Καί, όπως-δήποτε, θά γέλασαν καί θά έτριψαν τά χέρια τους άπό έκπληξη καί άπό ίκανοποίηση, όταν άκουσαν τόν κ. Άνθιμο, κατά τίς πρόσφατες ανταλλαγές τών φραστικών πυροβολισμών, νά είσηγείται τήν προσφυγή στό Συμβούλιο τής Έπικρατείας έναντίον τής κυβερνητικής άποφάσεως, πού απαλείφει τό θρήσκευμα άπό τίς αστυνομικές ταυτότητες. Καί, μάλιστα, νά ύποστηρίζει μέ έμφαση, πώς είναι άδιανόητο, στήν περίπτωση, πού ή δικαστική άπόφαση δικαιώσει τίς άπόψεις τής Έκκλησίας, νά αποτολμήσει ή Κυβέρνηση νά άρνηθει τήν εφαρμογή της. Τόν Όκτώβριο έσπρωχνε τήν Έραρχία νά περιφρονήσει τό Άνώτατο Άκυρωτικό Δικαστήριο. Καί τόν Ιούνιο αποφαινόταν, πώς είναι ύποχρεωμένη ή κρατική διοίκηση νά τό σεβαστεί καί νά εφαρμόσει στό άκέραιο τίς άποφάσεις του.

Αυτόν τόν Μητροπολίτη μέ τίς φαιδρές παλιμβολίες του, διάλεξε ό κ. Χριστόδουλος, γιά νά μανουβράρει τήν ψήφο τής Έραρχίας.

Καί ποιές ήταν οί προτάσεις τοϋ Μητροπολίτη Άνθίμου, πού προσφέρθηκαν, άπό περιωπή θεολογικής βαθύτητας καί έπισκοπικής σοβαρότητας, γιά νά καθοδηγήσουν τό Έραρχικό Σώμα στή δύσκολη εκείνη φάση τής έμπλοκής;

Η πρώτη πρότασή του, πού ό ίδιος τή χαρακτήρισε ιδιαίτερα διαλλακτική καί ικανή νά άνοίξει προσβάσεις επικοινωνίας καί διαλόγου τής Πολιτείας μέ τήν Έκκλησία, ήταν νά άκυρωθούν καί νά διαγραφούν όλα εκείνα, πού είχαν γίνει ίσαμε κείνη τή στιγμή καί νά άρχίσει ό διάλογος άπό «μηδενική βάση».

Ό αναγνώστης ή ό άκροατής, πού έχει παρακολουθήσει τήν ένταση τής αντιπαλότητας καί τίς στεγνές καί στυγνές θέσεις τών παραγόντων τής κοσμικής έξουσίας, άρχίζει νά προβληματίζεται, άν ό είσηγητής ζει τήν πραγματικότητα ή άν νεφελοβατεί. Όταν ό Πρωθυπουργός καί ό άρμόδιος Υπουργός ίσχυρίζονται μέ πείσμα, ότι τό θέμα τών ταυτοτήτων είναι τής άποκλειστικής άρμοδιότητας τοϋ κράτους, ότι πρόκειται γιά ένα δημόσιο έγγραφο καί μόνο καί ότι κανένας άλλος θεσμικός παράγοντας δέν έχει τό δικαίωμα νά εκφράσει γνώμη, άποτελεί διαλλακτική πρόταση ή είσηγηση νά άκυρωθούν όλα καί νά άρχίσει ό διάλογος άπό τό μηδέν; Δέν είναι ή πρόταση αυτή λάδι στή φωτιά; Δέν είναι ακριβώς τό αντίθετο άπό αυτό, πού διασαλπίζουν, μέ τρόπο κατηγορηματικό καί αποφασιστικό, οί μαχητές τής άλλης πλευράς; Όταν κανείς επιδιώκει τήν προσέγγιση καί τή διαλλαγή, διατυπώνει μιά πρώτη πρόταση, πού νά μπορεί νά γίνει άποδεκτή καί άπό τήν άλλη πτέρυγα. Έτσι, πού νά

μαλακώσει τό κλίμα καί νά ἀρχίσει ὁ διάλογος. Ὁ κ. Ἀνθιμος θεώρησε πώς ἀνοίγει τό διάδρομο τῆς ἐπικοινωνίας μέ τήν ἀπαίτηση νά παραιτηθοῦν οἱ συνομιλητές του ἀπό ὅλα, ὅσα ἀποφάσισαν καί ἐπίσημα διακήρυξαν ἀπό τήν ὑπεύθυνη ἐπαλήθευση. Τήν πρόταση αὐτή τή δέχτηκε ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καί τήν ψήφισε. Τήν ἀπέρριψε, ὅμως, χωρίς κἄν νά τή συζητήσει, τό ἀντίπερα στρατόπεδο.

Ἡ ἄλλη πρόταση τοῦ κ. Ἀνθίμου, ἡ περισσότερο εὐφυής(!), ἔδωσε ὑλικό στούς γελοιογράφους τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων νά σατυρίσουν καί τόν κ. Ἀνθιμο καί ὁλόκληρη τή Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας. Εἰσηγήθηκε, σέ περίπτωση, πού ἡ διαλλακτική πρόταση δέν γίνει ἀποδεκτή ἀπό τόν Πρωθυπουργό, νά συστήσει ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας στόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας νά ὑποβάλει τήν παραίτησή του ἀπό τό ὑψηλό ἀξίωμά του, γιά νά προκαλέσει νέα ἐκλογή Προέδρου καί, σέ ἀλυσιδωτή προέκταση, πτώση τῆς Κυβέρνησης καί προκήρυξη ἐκλογῶν.

Ἡ εὐφυΐα(!) τοῦ κ. Ἀνθίμου ἐκτιναγμένη στά ὕψη. Δέν πρόσφερε, ὡς διαπραγματευτικό χαρτί, τή δική του παραίτηση ἢ τήν παραίτηση τῶν συνεπισκόπων του, μελῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλά τήν παραίτηση τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἐτσι, θά ἔλυνε τό γόρδιο δεσμό τῶν ἀστυνομικῶν ταυτοτήτων.

Ὅλα αὐτά ἦταν φάλτσα βήματα. Πού δέν προωθοῦσαν τόν ἀγώνα. Καί δέν ἔφερναν θετικό ἀποτέλεσμα.

Καί μέ αὐτά τά φάλτσα βήματα φτάσαμε στά συλλαλητήρια. Στά δύο μεγάλα συλλαλητήρια, πού ὀργάνωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος στή Θεσσαλονίκη καί στήν Ἀθήνα. Ὅμως καί

αὐτά δέν ἦταν μελετημένος βηματισμός καί θαρραλέα ἀναμέτρηση μέ τά ἐπιτελεία τῆς ἀθείας. Οὔτε λειτούργησαν ὡς ἀποτελεσματική ἀντιμετώπιση τῶν σχεδίων πνευματικοῦ ἀποχρωματισμοῦ τοῦ πληρώματος τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ἦταν παράγραφος στό σενάριο δημοσίων σχέσεων καί προβολῆς τοῦ προκαθημένου. Ἐκρηξη τοῦ ὄψιμου ἐφηβισμού καί τοῦ μεθοδευμένου λαϊκισμού, πού χαρακτηρίζουν τήν ἀρχιεπισκοπική προσωπικότητα. Σκόπιμη πρόκληση τεχνιτοῦ θορύβου. Ἐξέγερση καί, περισσότερο, διέγερση τοῦ λαϊκοῦ φιλότιμου καί τῆς λαϊκῆς ἀγανάκτησης. Συναγερμός μέ πρόσωπο ἀναφορᾶς, ἀναγνώρισης καί καταξίωσης τόν ἴδιο τόν Ἀρχιεπίσκοπο. Δίχως προοπτική συνέχειας τοῦ ἀγώνα. Καί δίχως πρόταση ρεαλιστική, ἱκανή νά ὑπερνικήσει τίς ἀντιστάσεις τοῦ προμαχῶνα τῆς ἀθείας καί νά στήσει τό ἐκκλησιαστικό τρίποδο τῆς νίκης.

Ἀκόρεστος στήν ἀπόλαυση τοῦ μεθυστικοῦ ποτοῦ τῆς ἀλαζονίας ὁ σημερινός προκαθήμενος, ἀνέθηκε στήν ὑπερυψωμένη ἐξέδρα. Σκόρπισε χαμόγελα. Πρόσφερε εὐλογίες. Διατύπωσε συνθήματα. Κολάκεψε τίς λαϊκές εὐαισθησίες. Προσπάθησε, μέ κάθε τρόπο, νά διεγείρει τόν ψυχισμό τῆς μάζας καί νά εἰσπράξει, ὡς πλουσιοπάροχη ἀντιπαροχή, τίς οὐρανομήκεις ἐπευφημίες.

Ἡ ἀναμέτρηση μεγιστοποιήθηκε καί ἐξαντλήθηκε (σάν τή φαντασμαγορική λάμψη τῶν βεγγαλικῶν) στίς δύο μεγάλες συγκεντρώσεις. Στό μονόλογο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Καί στή μαζική, ὑποβολιμαία λαϊκή ἀνταπόκριση. Μέ τήν πρόκληση τῶν κραυγῶν, τῶν προκάτ συνθημάτων καί τῶν χειροκροτημάτων.

Καί μετά; Τό κενό. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δέν εἶχε διάδοχη πρόταση. Εἶχε πιστέψει, πώς μέ τά συλλαλητήρια θά ἔκαμπε τήν κοσμική ἐξουσία. Καί θά ἀνα-

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μέ την περίεργη ανακίνηση από την Πολιτεία του θέματος της αναγραφής ή μη του θρησκευματος στα δελτία των ταυτοτήτων, ήλθε και πάλι στο προσκήνιο το γενικώτερο ζήτημα των ύφισταμένων σήμερα σχέσεων κράτους και Έκκλησίας, πη διατήρηση του οποίου υπεραμύνθηκε η τελευταία ενόψει της άρξαμένης στη Βουλή διαδικασίας για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Όπως είναι γνωστό, η Έκκλησία και τό Κράτος τελούν σήμερα υπό ένα αμφοτεροβαρές, ιδιότυπο και sui generis σύστημα σχέσεων, τό οποίο χαρακτηρίζεται ως σύστημα «Συναλληλίας» (ή κατ' άλλους «της νόμφ κρατούσης Πολιτείας»), μέσα στο οποίο οί δύο

δεικνυόταν νικητής. Ή εξουσία, όμως, έμεινε σκληρή. Ή ακαμπτη. Μέ προμετωπίδα τή δική της άλαζονία. Καί μέ μοναδική πρόθεση νά κάμψει τήν άλαζονία τής αντίπερα όχθης, πού ήταν ντυμένη μέ τό μανδύα του έκκλησιαστικού λειτουργού. Καί ό προκαθήμενος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος άπόμεινε νικημένος καί άμήχανος. Άνίκανος νά άρθρώσει λόγο καί νά σαλπίσει νέα συνθήματα άγωνιστικής προέλασης. Άπό τόν Ίούνιο, πού έγιναν τά συλλαλητήρια, ίσαμε σήμερα, δέν άρθρωσε καινούργια πρόταση. Καί δέν κάλεσε σέ έναλλακτικό άγώνα τά πλήθη.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

αυτοί θεσμικοί παράγοντες έχουν προσδιορισμένους ρόλους. Σήμερα οί διακεκριμένοι αυτοί ρόλοι έχουν ως έρεισμα άφενός τή διάταξη του άρθρου 3 του Συντάγματος καί άφετέρου τό βασικό πολιτειακό νομοθέτημα, τόν Καταστατικό Χάρτη τής Έκκλησίας (Κ.Χ.Ε.), δηλαδή τό Νόμο 590/1977. Ό τελευταίος αυτός νόμος, μέ τόν όποιο εξειδικεύονται σαφώς τά όρια Κράτους καί Έκκλησίας, είναι δημιούργημα τής ίδιας τής Έκκλησίας καί μάλιστα τής μεταπολιτευτικής περιόδου. Ή ίδια τόν κατήρτισε καί η ίδια τόν προώθησε στη συνέχεια διά τής τότε Κυβερνήσεως στη Βουλή προς ψήφισιν. Είναι άποκλειστικά δικό της άπόκτημα. Μέ τίς ειδικότερες ρυθμίσεις του νόμου αυτού (Κ.Χ.Ε.) η Έκκλησία τής Ελλάδος καί οί κατ' ίδιαν Μητροπόλεις χαρακτηρίζονται, κατά τίς νομικές (πολιτειακές) τους σχέσεις, ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (άρθρ. 1 παράγ. 2). Περαιτέρω προβλέπονται ειδικότερα από τίς επόμενες διατάξεις του Κ.Χ.Ε. ό τρόπος συγκροτήσεως των διοικητικών οργάνων τής Έκκλησίας καί όρίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η έκλογή Μητροπολιτών **όλοκληρώνεται** μέ τήν έκδοση καί δημοσίευση στην Ε.τ.Κ. των οικείων Διαταγμάτων (άρθρ. 26), επί πλέον δέ ότι για τήν παύση των Μητροπολιτών, μέ τή διαπίστωση τής συνδρομής των περιοριστικώς αναφερομένων στον ίδιο νόμο λόγων, απαιτείται καί πάλι έκδοση καί δημοσίευση Π. Διατάγματος (άρθρ. 34). Μέ άλλα λόγια καί για τήν **ΕΚΛΟΓΗ** καί για τήν **ΠΑΥΣΗ** των Μητροπολιτών η ίδια η Έκκλησία δέχεται τήν έκδοση Π. Διαταγμάτων, δηλαδή άτομικών διοικητικών (πολιτειακών) πράξεων, οί όποιες άπό μόνο τό χαρακτηρισμό αυτόν υπόκεινται άνευ άλλου στον έλεγχο των άκυρωτικών δικαστηρίων, ως έρειδόμενες στον πολιτειακό Νόμο (Κ.Χ.Ε.), χωρίς βεβαίως νά θίγονται τά interna corporis τής Έκκλησίας. Έτσι καθορίζονται σέ γενικές γραμμές οί σχέσεις Έκκλησίας καί Πολιτείας υπό τό ύφιστάμενο σήμερα ιδιότυπο σύστημα.

Μέ τό ἀνακύψαν θέμα τῶν ταυτοπίων ἡ Ἐκκλησία παραπονεῖται, καί φρονοῦμε δικαίως, ὅτι ἡ Πολιτεία κατέληξε μονομερῶς στήν ἀπάλειψη τοῦ θρησκευματος, θέμα πού θίγει καί προσβάλλει ἀμέσως τό θρησκευτικό συναίσθημα τῆς παμψηφίας περίπου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐρωτᾶται ὅμως, ἀπό τῆ δικῆς πλευράς ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία ἐνέταξε καί προσήρμοσε τίς συμπεριφορές της στίς ὑποχρεώσεις, πού ὑπαγορεύονται ἀπό τό σύστημα αὐτῶν τῶν σχέσεων καί ὀριοθετοῦνται ἀπό τόν Καταστατικό Χάρτη ἢ μήπως ὀρισμένες κραυγαλέες ἐνέργειές της ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ συγκεκριμένες ρυθμίσεις τῶν καταστατικῶν της διατάξεων καί διαταράσσουν τό ὑφιστάμενο σήμερα σύστημα τῶν σχέσεων; Ἡ ἀπάντηση εἶναι εὐθεῖα καί κατηγορηματική. Ὁχι, ἡ Ἑλλαδική Ἐκκλησία δέν σεβάστηκε κατά τό παρελθόν ἀπόλυτα αὐτό τό σύστημα τῶν σχέσεων. Καί ἴδου ἡ ἐξήγηση μέ ἀφορμή ἓνα συγκεκριμένο καί μέ σοβαρές διαστάσεις ζήτημα.

Ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία, ξεφεύγοντας ἀπό τό δικό της ρόλο, ἀπομάκρυνε «βιαίως» τό ἔτος 1974, ὑπό τό καθεστῶς τῆς δευτέρας δικτατορικῆς περιόδου, δώδεκα ἔντιμους καί ἄξιους Ἀρχιερεῖς, χωρίς νά ἐφαρμόσει τό δικό της κανονικό δίκαιο, ἀλλά ἀρκέσθηκε ἀποκλειστικά καί μόνο σέ δύο Συντακτικές Πράξεις (3 καί 7/1974), τήν ἔκδοση τῶν ὁποίων ἐπέτυχε ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος, ἐκλιπαρώντας τό φίλο του καί δικτάτορα Ἰωαννίδη. Καί ὅταν μετά τήν ἔκδοση τό 1990 (μέ καθυστέρηση 16 ἐτῶν) ἔνδεκα ἀποφάσεων ἀπό τό Σ.τ.Ε., μέ τίς ὁποῖες ἀκυρώθηκαν ὡς παράνομα τά ἐκπαινωτικά Διατάγματα, ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, καίτοι, μέ βάση ὅσα προεκτέθηκαν γιά τήν ὀριοθέτηση τῶν σχέσεών της μέ τήν Πολιτεία, εἶχε νόμιμη ἐπιτακτική ὑποχρέωση νά σεβασθεῖ τίς ἀποφάσεις καί νά ἐπαναφέρει ἀμέσως τοὺς ἀποκατασταθέντες Ἀρχιερεῖς στίς μητροπολιτικές τους ἑδρες, ἐντούτοις ἀντέδρασε καί ἀρνήθηκε τήν ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου. Ἀκολούθησαν

πρός τήν κατεύθυνση αὐτή πολλές παράνομες ἐνέργειες τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀντίθετες πρὸς τίς ρυθμίσεις τοῦ Κ.Χ.Ε., ἀλλά ἀντίθετες καί πρὸς τίς ἀντίστοιχες διαδοχικές ἀποφάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Δικαστηρίου (Σ.τ.Ε.), μέ τίς ὁποῖες ἀκυρώθηκαν ὅλες αὐτές οἱ παρανομίες τῆς Ἐκκλησίας. Καί ὡς ἐπισφράγισμα ὅλων αὐτῶν ἦλθε ἡ 1028/1993 ἀπόφαση τῆς Ὀλομέλειας τοῦ Σ.τ.Ε., μέ τήν ὁποία τελεωτικά πλέον ἀναγνωρίσθηκαν ὡς μόνοι νόμιμοι καί ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτες στίς ἑδρες τους οἱ Σεβασμιώτατοι Κωνσταντῖνος, Νικόδημος καί Θεολόγος. Ἀλλά οὔτε καί τήν ἀπόφαση αὐτή ἐφήρμοσαν οἱ τότε διοικοῦντες τήν Ἐκκλησία. Τά γεγονότα, πού ἐπηκολούθησαν ἦταν τραγικά καί θλιβερά. Ἡ ἴδια ἡ Ἱεραρχία σέ εἰδική συνεδρία της, παρά τίς ρητὲς ἐπιταγές τοῦ Συντάγματος, ἀποφάσισε τή μή συμμόρφωση στίς ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Δικαστηρίου (!), ἐνῶ ἀκούσθηκαν φωνές Ἱεραρχῶν περί ἀφορισμοῦ ἀνώτατων δικαστῶν καί ἄλλα ἡχηρά παρόμοια. Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς τραγικῆς καταστάσεως ἦταν ἡ ἄμεση παρέμβαση τοῦ Εἰσαγγελέως, ὁ ὁποῖος μετὰ ἀπό μακρά προκαταρκτική ἐξέταση ἄσκησε ποινική δίωξη κατὰ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου καί μελῶν τῆς Συνόδου γιά παράβαση τοῦ ἀρθροῦ 95 τοῦ Συντάγματος καί τοῦ ἀρθροῦ 50 παράγ. 4 τοῦ νόμου περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, μέ τό σκεπτικό ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἀποτελοῦσα ΝΠΔΔ, ὀφείλε νά δεχθεῖ τόν ἀκυρωτικό ἔλεγχο τῆς νομιμότητος τῶν Διαταγμάτων καί συναφῶν πράξεων καί νά συμμορφωθεῖ πλήρως πρὸς τό δεδικασμένο τῶν ἀκυρωτικῶν ἀποφάσεων τοῦ Σ.τ.Ε. Ἡ ἀσκηθεῖσα ὅμως ποινική δίωξη ἀνεστάλη μέ κυβερνητική πράξη τῆς τότε Κυβερνήσεως Μητσοτάκη καί μετὰ ἀπό εἰσήγηση τῆς τότε Ὑπουργοῦ Μπενάκη, πού στηρίχθηκε σέ μία γενική καί προφανῶς ἄσχετη δικονομική διάταξη τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

Ὅλη αὐτή ἡ κατάσταση, ἡ ὁποία δημιουργήθηκε ἐξ ἀφορμῆς τοῦ περιήρητου ἐκκλη-

σιαστικού ζητήματος πού ταλαιπώρησε επί μακρόν τό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀποδεικνύει περὶτρανα καὶ μάλιστα μέ δικαστικές διαπιστώσεις ὅτι ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία παρεβίασε τίς ὑποχρεώσεις τῆς πού ἀπορρέουν ἀπὸ τό ὑφιστάμενο καὶ ἀποδεκτὸ γενόμενο ἀπὸ τὴν ἴδια σύστημα τῶν σχέσεων τῆς μέ τὴν Πολιτεία. Διότι, ἀφοῦ ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία, στό πλαίσιο τῶν σχέσεων αὐτῶν, δέχθηκε μέ δικό τῆς νομοθέτημα (Κ.Χ.Ε.) ὅτι γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς ἐκλογῆς καὶ παύσεως τῶν Μητροπολιτῶν ἀπαιτεῖται ὅπωςδήποτε ἡ ἔκδοση Π. Διαταγμάτων, δηλαδή διοικητικῶν Πράξεων, καὶ ἀφοῦ οἱ πράξεις αὐτές εἶναι καθαρὰ πολιτειακές, ὀφείλε καὶ τὸν ἔλεγχο τοῦ ἀκυρωτικοῦ δικαστηρίου νά δεχθεῖ καὶ τό ἀποτέλεσμα τῶν ἀκυρωτικῶν ἀποφάσεων νά σεβασθεῖ. Ἄν αὐτὸ τό σεβασμὸ στὶς δικαστικές ἀποφάσεις ἐπεδείκνυε ἡ Ἐκκλησία, γιὰ τὸν ὁποῖο ἄλλωστε εἶχε ἰδιαίτερη καὶ ἐπιτακτικὴ ὑποχρέωση, ὅλος ὁ θόρυβος θά ἀποφεύγονταν καὶ δέν θά συντηρεῖτο τό πρόβλημα ἐπὶ ἓνα τέταρτο αἰῶνος, μέ τίς ἐντεῦθεν δυσμενεῖς γιὰ τό κύρος τῆς Ἐκκλησίας ἐπιπτώσεις. Δυστυχῶς καὶ σήμερα, παρὰ τίς «προεκλογικές» ὑποσχέσεις τοῦ σημερινοῦ Ἀρχιεπισκόπου, εὐρίσκεται ἀκόμη τό θέμα αὐτὸ σέ ἐκκρεμότητα μέ τὰ συνεχιζόμενα ἀπαράδεκτα τεχνάσματα καὶ τίς θλιβερές μεθοδεύσεις.

Αὐτές οἱ ἐνέργειες, ὅπως παραπάνω ἐπιγραμματικά καταγράφηκαν, σηματοδοτοῦν τὴν στάση τῆς Ἐκκλησίας τὰ τελευταῖα χρόνια. Καὶ διερωτᾶται κανεὶς, μέ ποιὸ κύρος ἀπαιτεῖ τώρα ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν Πολιτεία τὸν ἀπόλυτο σεβασμὸ τῶν διακεκριμένων ρόλων ὑπὸ τό κρατοῦν σήμερα σύστημα τῶν σχέσεων Κράτους καὶ Ἐκκλησίας; Γιατί εἶναι βέβαιο, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀντιστάθηκε σθεναρῶς (καὶ δικαίως), κατὰ τὴ διαδικασία στὴν προηγούμενη Βουλὴ ἐνόψει τῆς ἐπικείμενης ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, σέ κάθε σκέψη χωρισμοῦ Κράτους καὶ Ἐκκλησίας καὶ ἀξίωσε τὴν ἀπαράλλακτὴ διατήρηση τῶν ὑφισταμένων σήμερα σχέσεων. Τοῦτο ὅμως δέν ἐμφανίζεται κάπως ἀντιφατικὸ καὶ παράλογο;

Γ. Ι.

Ἡ παγκοσμιοποίηση καὶ οἱ ἀσύμβατοι πρὸς αὐτὴ

Κοινὴ εἶναι ἡ ἀνησυχία ὅτι ἡ παγκοσμιοποίηση διαποτίζει σταδιακὰ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Θέτει ὑπὸ ἀμφισβήτηση παγιωμένες ἀρχές καὶ καθιερωμένες κοινωνικὲς δομές. Ἀμβλύνει πολιτισμικὲς παραδόσεις καὶ ἐθνικὲς ἰδιαιτερότητες. Τί εἶναι, ὅμως, ἡ παγκοσμιοποίηση; Τὴν συναντᾶμε κυρίως στὸ διεθνὲς ἐμπόριο, ὅταν ἀγαθὰ, πού παράγονται σ' ἓνα τόπο, κυκλοφοροῦν καὶ πωλοῦνται μέ ἐλεύθερο ἀνταγωνισμό σ' ὅλο τὸν κόσμο, χωρὶς περιορισμοὺς καὶ χωρὶς τελωνιακοὺς δασμοὺς. Τὴν συναντᾶμε, ἀκόμα, στὴν ἐλεύθερη μετακίνηση, ἀπασχόληση καὶ ἐγκατάσταση ἀνθρώπων σ' ὁποιοδήποτε μέρος τοῦ πλανήτη.

Ἀναλυτὲς τῆς ἐπερχόμενης αὐτῆς πραγματικότητας καταγράφουν τὰ «σύν» καὶ τὰ «πλήν» μέ οἰκονομικοὺς ὅρους. Ἄλλοι ἐπισημαίνουν προσδοκίες καὶ ἀγωνίες, γιὰ τοὺς νέους τύπους ἀνθρώπων, κοινωνιῶν καὶ ἐθνῶν, πού διαμορφώνονται. Κατ' ἀρχὴν, ἡ ἰδέα ὅτι ὁ κόσμος ὅλος εἶναι τὸ κοινὸ σπίτι τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ἀπότοκος τῆς θείας πνοῆς, πού ἐνεφύσησε ὁ Δημιουργὸς στὰ στήθη τοῦ ἀνθρώπου. Μόνος αὐτός, πλασμένος «κατ' εἰκόνα» τοῦ Δημιουργοῦ, ὁ ἄνθρωπος, νοιώθει ἐλεύθερος νά κινεῖται ὡς κυρίαρχος σ' ὅλη τὴν κτίση. Σὰ τὸ σπίτι του. Νά ἔχει πρόσβαση στὰ ἀγαθὰ ὅλου τοῦ κόσμου. Νά ἔχει ἐμπειρίες καὶ νά ἐπικοινωνεῖ μέ τοὺς ἀνθρώπους, νά ἐκφράζεται, νά ἀπλώνει τὴν προσωπικότητά του μέχρι τὰ πέρατα τῆς γῆς. «Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη

καί πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ» (Ψαλμ. κγ' 1). Ἦδη, πολλοὺς αἰῶνες πρὸ Χριστοῦ, ὁ Ὅμηρος ὑμνεῖ τὸν Ὀδυσσεύα του, διότι «πολλῶν ἀνθρώπων οἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω».

Ὁ κόσμος, πού ζοῦμε, εἶναι χωρισμένος σέ ἔθνη, ὅπως διαμορφώθηκε μετὰ τὸ ξέσπασμα τῆς ἀνθρώπινης ἐπάρσεως κατὰ τὸ χτίσιμο τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ. «Ὅτε καταβάς τὰς γλώσσας συνέχεε, διεμέριζεν ἔθνη ὁ Ὑψιστος» (Κοντάκιο Πεντηκοστῆς). Τὰ ἔθνη ἀκολούθησαν τῇ δικῇ τους ἱστορικῇ πορεία καὶ ἀποξενώθηκαν. Ἀνέπτυξε τὸ καθένα πολιτισμὸ καὶ χάραξε τῇ δικῇ του σφραγίδα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας. Κατὰ καιροὺς, ἄλλοτε ζοῦσαν εἰρηνικά καὶ ἄλλοτε πολεμοῦσαν μεταξύ τους. Κάποια ἄντεξαν στὸ χρόνο. Πολλὰ, ὅμως, ἐξαφανίστηκαν. Ἡ ἱστορία καταγράφει τὴν πορεία τοῦ καθενὸς καὶ ἀξιολογεῖ τὴν συνεισφορά του στὸν κοινὸ πολιτισμὸ τῶν ἀνθρώπων. Πάντως, ἡ δημιουργία τῶν ἐθνῶν εἶναι προῖόν τῆς ἀλαζονείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατὰ παραχώρηση ἀνεκτὴ ἀπὸ τὸ Θεό. Ἰδρύνοντας, ἔτσι, τὴν Ἐκκλησίαν Του κατὰ τὴν Πεντηκοστὴ ὁ Θεός, «ὅτε τοῦ πυρὸς τὰς γλώσσας διένειμεν, εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσεν» (ἔ. ἀ.). Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴ της οἰκουμενικὴ. Ἡ δυναμικὴ τῆς παγκόσμιας σωτηρίας, τὸ ὄραμα τῆς οὐράνιας Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πού ἀνέβλυσε ἀπὸ τὴ μία καὶ μόνη θυσία τοῦ Θεανθρώπου πάνω στὸ Σταυρό, ἐνοποιεῖ τὰ ἔθνη. Μὲ σεβασμὸ πρὸς ὅ,τι ἄξιο λόγου ὑπάρχει στίς ἐθνικὲς παραδόσεις, ἡ Ἐκκλησία «παγκοσμιοποιεῖ» τοὺς λαοὺς.

Βέβαια, ἡ παγκοσμιοποίηση τῆς ἐποχῆς μας διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν παγκοσμιότητα τῆς σφραγίδας τοῦ «κατ' εἰκόνα» στὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν οἰκουμενικότητα τῶν «πυρίνων γλωσσῶν» τῆς Πεντηκοστῆς στὴν Ἐκκλησία. Διαφέρει τόσο, ὅσο τὸ καθαρό, ἀληθινὸ πρόσωπο ἀπὸ τὴ φτιασιδωμένη κίβδηλη μίμησή του. Οἱ ἀπολογητὲς τῆς παγ-

κοσμιοποιήσεως ἐκθέτουν τὰ προσδοκώμενα ἀπ' αὐτὴν ὠφέλη. Οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη, αὐξημένες εὐκαιρίες δημιουργικῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἀνθρώπων, συντηθῆκες κοινωνικῆς προόδου μέσα ἀπὸ τὸν ἀνταγωνισμό στὸ εὐρύτατο παγκόσμιο περιβάλλον. Ὅλ' αὐτὰ εἶναι νόμιμες ἐπιθυμίες καὶ ἐπιδιώξεις τῶν ἀνθρώπων. Ὅμως αὐτό, πού προβληματίζει, εἶναι τὸ ἀσάφές τοπίο, μέσα στὸ ὁποῖο καταστρώνονται οἱ σχεδιασμοὶ γιὰ τὴν πορεία τοῦ κόσμου. Γιὰ τίς τύχες πολλῶν ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων. Ποιοὶ διακινοῦν τὰ ἀγαθὰ; Ποιοὶ ἐλέγχουν τὸ διεθνὲς ἐμπόριο; Ποιοὶ ὠθοῦν σήμερα τοὺς ἀνθρώπους νὰ μεταναστεύουν; Εἶναι ἄγνωστοι καὶ δροῦν ἀνεξέλεγκτοι στὸ διεθνὴ χωρὸ. Ἐχει ἐπικρατήσει νὰ ἀναφερόμαστε σ' αὐτοὺς μὲ τὸν ἀπρόσωπο τίτλο: «τὰ διαπλεκόμενα συμφέροντα». Αὐτοί, ἀπὸ τὸ παρασκήνιο, ἐλέγχουν διεθνεῖς ὀργανισμοὺς. Οἱ κυβερνήσεις τῶν κρατῶν εἶναι ἀνδρείκελά τους. Καὶ ἂν ἀντισταθοῦν τίς ἀνατρέπουν. Μπορεῖ ἓνας λαὸς νὰ ἐλέγξει ἢ καὶ νὰ ἀνατρέψει τὴν κυβέρνησή του, ἂν δέν τοῦ ἀρέσει. Δέν μπορεῖ, ὅμως, νὰ στηρίξει γιὰ πολὺ στὴν ἐξουσία μιὰ κυβέρνηση, πού θὰ ἀντιταχθεῖ στὰ διαπλεκόμενα.

Ποιοὶ εἶναι μέχρι σήμερα οἱ καρποὶ τῆς παγκοσμιοποιήσεως τῆς οἰκονομίας; Τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς δέν φτάνουν ποτέ στοὺς φτωχοὺς πεινασμένους. Πηγαίνουν μόνο σ' αὐτοὺς, πού μποροῦν νὰ τὰ πληρώσουν. Καὶ ἂν περισσεύουν, πᾶνε στίς χωματερές. Συμπαγεῖς πληθυσμοὶ στὸν τρίτο κόσμον πεθαίνουν ἀπὸ τὴν πείνα. Διακίνηση ἀγαθῶν, πού δέν ἐξασφαλίζει κέρδη σεβαστὰ στοὺς παραγωγούς καὶ στὰ κυκλώματα, πού τὰ διακινοῦν, εἶναι ἀδιανόητη στὴ συλλογιστικὴ τῆς παγκοσμιοποιήσεως. Ἡ φιλανθρωπία δέν βρῖσκει ἔδαφος νὰ ριζώσει. Οἱ ἄνθρωποι δέν ταξιθεύουν πιά μόνον «κατ' ἐμπορίην καὶ θεωρίην» (Ἡρόδοτος), ὅπως ἦταν τὸ ἀρχαιοελληνικὸ ἰδεῶδες. Σήμερα ἔχουμε μαζικὲς ἀναγκαστικὲς μετατοπίσεις πλη-

θυσιών. Έχουμε καραβάνια εξαθλιωμένων «οικονομικών προσφύγων», πού νόμιμα ή παράνομα άναζητούν μιά θέση στόν ήλιο, έτοιμοι νά προσφέρουν τήν όποιαδήποτε ύπηρεσία γιά μιά φέτα ψωμί. Ό τουρισμός προσφέρεται μόνο σ' αὐτούς, πού διαθέτουν εύρεία οικονομική επιφάνεια. Ἀκόμα καί τά προσκυνηματικά ταξίδια, πού διεκδικούν όλο καί μεγαλύτερο μερίδιο άπό τήν τουριστική βιομηχανία τής παγκοσμιοποίησης, έχουν ως προϋπόθεση τό παχύλό πορτοφόλι τών εύσεβών προσκυνητών. Ἡ παγκοσμιοποίηση μπορεῖ νά προσφέρει τά πάντα, άπό ψωμί καί νερό μέχρι θρησκευτικές συγκινήσεις, άρκεί νά εξαφαλίζει κέρδη.

Τά γεγονότα φαίνεται νά υποδηλώνουν ότι ή παγκοσμιοποίηση δέν έχει στίς άρχές της τήν κατάργηση τών πολιτιστικών ή θρησκευτικών ιδιαιτεροτήτων τών λαών. Οί λαοί άπό μόνοι τους άπεμπολουν τίς ιδιαιτερότητές τους, όταν χάνοντας τά θεμέλιά τους άκολουθοῦν τό συρμό. Καί, όχι σπάνια, επιστρέφουν στά έθνικά χαρακτηριστικά τους, όταν τό άπαιτήσει ή μόδα. Προφανώς, γιά πολλούς, έθνικές ιδιαιτερότητες είναι τά επιφανειακά φολκλορικά γνωρίσματα καί τίποτε άλλο. Αὐτό, πού κατά κύριο λόγο επιδιώκει ή παγκοσμιοποίηση, καί έχει έν πολλοίς επιτύχει, είναι νά κρατήσει μιά θέση ύπεράνω αὐτῶν τών ιδιαιτεροτήτων. Νά διευθύνει τά έθνη, σάν μαέστρος συμφωνικής όρχήστρας, έτσι ώστε τό καθένα νά ήχει μέν τό δικό του ήχο, κάτω, όμως, άπό τά κατευθυντήρια νεύματά της. Τό συνολικό αποτέλεσμα τήν ενδιαφέρει, πού δέν είναι άλλο άπό τήν εμπέδωση τής παγκόσμιας κυριαρχίας της καί τήν άνεμπόδιση πραγμάτωση τών στρατηγικών σχεδιασμών της γιά μεγιστοποίηση τών κερδών της. Στούς στρατηγικούς δέ αὐτούς σχεδιασμούς ό σεβασμός γιά τόν άνθρωπο ή γιά τό έθνος μετράει μόνο μέχρι τοῦ σημείου, πού δέν διακυβεύεται ή προσδοκία τοῦ κέρδους. Πού δέν άμφισβητεῖται ή άθέατη έξουσία της.

Μέσα στήν παγκοσμιοποίηση όλοι χωρᾶνε, όπως είναι. Μέ τούς έθνικούς χορούς καί τά τραγούδια τους. Μέ τίς θρησκευτικές τελετές καί τή λατρεία τής θρησκείας τους. Ἀκόμα κι άν πεισμώνουν καμιά φορά, δέν πειράζει. Οί «κακοί» δέν έχουν θέση. Καί «κακοί» είναι όσοι παίρνουν στά σοβαρά τίς ήθικές άρχές τής πίστεώς τους καί ρυθμίζουν τή ζωή τους μέ βάση αὐτές. Όσοι βιώνουν μιά πειθαρχημένη καί συνεπῆ πρὸς τήν πίστη τους ζωή. Ἐκεῖνοι, πού όσα διδάσκουν πασχίζουν νά τά εφαρμόζουν πρῶτοι αὐτοί. Καί είναι «κακοί» γιατί είναι δύσχρηστοι καί άσυμβίβαστοι. Δέν είναι συνεργάσιμοι. Γιατί έχουν εύαισθησίες καί πονοῦν καί στηλιτεύουν καί διαμαρτύρονται, όταν βλέπουν τό κακό νά θεριεύει. Τήν άδικία νά ριζώνει βαθειά καί νά καρποφορεῖ άνεξέλεγκτα. Τήν πείνα καί τήν έκμετάλλευση νά άπλώνεται σ' όλη τή γῆ. Τήν ύποκρισία καί τό ψεῦδος νά κουκουλώνουν τά πάντα. Γιατί λένε στήν έξουσία, πού παρανομεί καί σκανδαλίζει: «οὐκ ἔξεστί σοι». Αὐτοί είναι πέρα γιά πέρα άσύμβατοι πρὸς τήν παγκοσμιοποίηση. Καί περιθωριοποιούνται. Καί έξοντώνονται.

Ε. Χ. Οικονομάκος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς ἐνημέρωσης.

Ἰδιοκτήτης:

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Διεύθυνσι: 19011 Αὔλων Ἀττικῆς.

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ,

Ἰωαννίνων 6 Μοσχάτο.

ΨΙΘΥΡΟΙ

Ώψιμος έφηβισμός.

Στό πολύπαθο νησί της Σάμου φυλάγεται, κληρονομιά του προχριστιανικού Έλληνισμού, ένας γιγάντιος κοῦρος. Τό άγαλμα αυτό, πού διασώζει τά φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά της άλκιμης έφηβείας, έβαλε σέ μεγάλη περιπέτεια τούς άρχαιολόγους καί τούς παράγοντες του τοπικού δήμου. Καθώς δέν μπορούσαν νά τό περάσουν από τίς εύρύχωρες πόρτες του Μουσείου, αναγκάστηκαν νά γκρεμίσουν τούς τοίχους, γιά νά τό μπάσουν μέσα καί νά τό στήσουν στό βάθρο του.

Όμοια περιπέτεια προκάλεσε ό νεώτερος κατά είκοσιεπτά όλόκληρους αιώνες (άνώριμος) κοῦρος, πού δοκίμασε νά θρονιαστεί στό μέγαρο της Άρχιεπισκοπής καί νά εισβάλει έλεγκτικά καί έξουσιαστικά στους χώρους, πού άσκειται ή ποικίλη δημόσια λειτουργία καί διοίκηση. Ό υπερτροφικός, αλλά έντελώς ὡψιμος, έφηβισμός του σημερινού Άρχιεπισκόπου εμφανίστηκε στόν κοινωνικό χώρο, μέ τήν ὡψιμη άλαζονία του έφήβου. Μέ τή διάθεση νά γκρεμίσει τά πάντα, γιά νά χωρέσει αυτός μόνος. Νά άναδειχθεί τό πρόσωπο της ήμέρας, ό άστέρας της Ιστορίας καί τό είδωλο της καθολικής άναγνώρισης καί λατρείας.

Κατάθεση μαρτυρίας.

Ό Μητροπολίτης Κορίνθου Παντελεήμων, καθώς άπλώνει τό πόδι του γιά νά δρασκελίσει τό κάτωφλι της αιώνιότητας, καταθέτει στους συλλειτουργούς του καί σ' όλόκληρη τήν Έκκλησία, ως κληρονομιά εύθύνης, σοβαρότατες καταγγελίες. Ζητάει νά αλλάξει τό σύστημα έκλογής των Έπισκόπων, γιατί «δέν νοείται πλέον ούτε είναι επιτρεπτόν ούτε πρέπει νά είναι δυνατόν νά γίνονται έφεξης έκλογαί Μητροπολιτών

μέσα στά στεγανά, στίς ΐντριγκες, στους συνδυασμούς, γιά νά μήν πούμε καί άλλα βαρύτερα από λίγες δεκάδες άρχιερείς».

Διερωτάται κανείς, άν μέσα στά στεγανά καί στίς ΐντριγκες καί τούς συνδυασμούς μπορεί νά περπατήσει τό Πανάγιο Πνεῦμα καί νά υποδείξει εκείνους τούς κληρικούς, πού διαθέτουν έντιμότητα καί ικανότητα.

Τό κενό.

Άν, σύμφωνα μέ τή μαρτυρία του Κορίνθου Παντελεήμονα, οί έκλογές των Μητροπολιτών δέν γίνονται σέ μία Άγιοπνευματική λειτουργία του Συνοδικού θεσμού, αλλά στη σκοτεινή διαπλοκή των συμφερόντων καί της ΐντριγκας, τότε ύπάρχει κενό στην Έιερарχία της Έκκλησίας της Ελλάδος. Τό Πανάγιο Πνεῦμα βρίσκεται δέσμιο, σέ αϊχμαλωσία. Καί ό διάβολος χορεύει «έν τόπω άγιω».

Δέν τά λέμε έμεις αυτά. Τά λέει ό Κορίνθου, πού έπί τριανταπέντε όλόκληρα χρόνια χοροστατεί καί προεξάρχει στίς τελετές αυτές του διαβόλου, εκεί, πού ύφαινεται ή ΐντριγκα, πραγματοποιούνται «τά βαρύτερα» καί τά άνήκουστα καί πλάθονται οί Ποιμένες της Έκκλησίας της Ελλάδος.

Καί ό Χριστόδουλος.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι ό Κορίνθου Παντελεήμων δέν εξαίρει από τό παιχνίδι της ΐντριγκας καί των «βαρύτερων» καί τήν προώθηση του κ. Χριστοδούλου άρχικά στη Μητρόπολη Δημητριάδος καί τελικά στην Άρχιεπισκοπή Άθηνών.

Οί πολλοί, μέσα στην Έκκλησία, γνωρίζουν λίγα. Τόν τρόπο, μέ τόν όποιο έδιωξε τό σεμνό καί σεβάσμιο Έιεράρχη Ήλία από τό Βόλο, γιά νά καταλάβει τό θρόνο του. Ό Κορίνθου, όμως, γνωρίζει πολλά. Τά γνωρίζει όλα. Καί τίς ΐντριγκες, πού έφεραν τόν κ. Χριστόδουλο στην πρώτη καθέδρα της έλληνικής Έκκλησίας. Καί όταν μιλάει, έστω καί μέ ύπονοούμενα, χτυπάει μέ δύναμη τήν καμπάνα της ένοχής.